

1601 – Nederland niet woonplaats van in UMCG overleden vader

Hof 's-Hertogenbosch 19 november 2015, nr. 14/00652

Art. 3 SW, art. 4 AWR

V-N Vandaag 2015/2556
ECLI:NL:GHSHE:2015:4611

Hof 's-Hertogenbosch oordeelt dat A ten tijde van zijn overlijden niet in Nederland woonde. Volgens het hof maakt de inspecteur namelijk slechts aannemelijk dat A zich vlak voor zijn overlijden oriënteerde op een terugkeer naar Europa. Het gelijk is aan X.

A, de vader van belanghebbende, X, handelt tot 1996 in ferro en non-ferro materialen. In 1996 vestigt A zich op Curaçao, en sinds 2001 woont en werkt A op Puerto Rico. In 2006 verwerft A de aandelen in W, dat uitgroeit tot een succesvol recyclingbedrijf op Puerto Rico. Op 31 december 2008 reist A af naar Nederland. Op 15 januari 2009 wordt A opgenomen in het UMCG. Op 30 januari 2009 levert A de aandelen in W, die hij voor \$ 71,5 mln heeft verkocht, aan het Amerikaanse CC-concern. Hierbij wordt overeengekomen dat A voor een fee van \$ 150.000 per jaar consultancy diensten zal verrichten voor CC. Op 24 maart 2009 overlijdt A in het UMCG. X is een van de erfgenamen. De inspecteur stelt dat A ten tijde van zijn overlijden in Nederland woonde, en legt een aanslag successierecht op aan X.

Hof 's-Hertogenbosch oordeelt dat A ten tijde van zijn overlijden niet in Nederland woonde. Volgens het hof maakt de inspecteur namelijk slechts aannemelijk dat A zich vlak voor zijn overlijden oriënteerde op een terugkeer naar Europa. Vervolgens stelt het hof vast dat A zonder medeneming van (persoonlijke) eigendommen naar Nederland is gekomen (zijn horloge en het boek dat hij aan het lezen was lagen nog in zijn huis te Puerto Rico op het nachtkastje). Ook acht het hof van belang dat A nog consultancy diensten zou gaan verrichten in Puerto Rico waarbij hij gedurende kantooruren beschikbaar zou zijn. Verder hecht het hof belang aan verklaringen van vrienden van A dat hij weer terug wilde keren naar Puerto Rico. Het gelijk is aan X.

Zie ook:

- Vakstudie Successiewet, art. 3 SW
- Vakstudie Algemeen Deel, art. 4 AWR, aantekening 2.2
- BA 2014/16.@

Wenk:

- Voor de heffing van erfbelasting gaat het om de vraag of een erflater ten tijde van zijn overlijden feitelijk in Nederland woont of geacht wordt in Nederland te wonen. Art. 3 SW bepaalt dat een Nederlander - gedurende tien jaar na zijn vertrek uit Nederland - nog steeds geacht wordt in Nederland te wonen en dus onderworpen blijft aan de heffing van schenk- en erfbelasting.
- Voor het begrip woonplaats wordt aangesloten bij art. 4 AWR. Bij de vaststelling van een fiscale woonplaats moet gekeken worden naar 'het duurzame middelpunt van iemands persoonlijke levensbelangen'. Dit wordt beoordeeld aan de hand van de feitelijke omstandigheden. Alle omstandigheden moet in hun onderlinge samenhang worden gezien.
- Criteria die bij de vaststelling van een fiscale woonplaats een rol kunnen spelen, zijn onder andere:
 - de nationaliteit van de betrokkene;
 - het al dan niet in- of uitgeschreven zijn in het bevolkingsregister;
 - de wil hetzij om slechts korte tijd, hetzij om langere tijd in het vestigingsland te verblijven;
 - het al dan niet hebben van een gezin, en zo ja, of dit de betrokkene heeft gevolgd;
 - het al dan niet aanhouden van een woning in het vertrekland;
 - het al dan niet verrichten van werkzaamheden in het vestigingsland;
 - het al dan niet hebben van financiële banden met het vertrekland.
- In deze zaak gaat het om de vraag of erflater zijn woonplaats op of na 1 januari 2009 weer naar Nederland heeft verplaatst. Niet in geschil is dat hij tot die tijd al meer dan tien jaar niet meer in Nederland woonde en gedurende deze periode aangifte inkomstenbelasting in het buitenland deed.
- In navolging van de rechtbank oordeelt het hof dat de inspecteur niet aannemelijk heeft kunnen maken dat erflater weer in Nederland woonde. Er zijn slechts aanwijzingen dat erflater zich oriënteerde om in Europa te komen wonen. Er kunnen echter geen conclusies worden getrokken over het moment van de terugkeer en het land waar erflater zich zou gaan vestigen.
- Dit heeft tot gevolg dat in Nederland geen schenk- erfbelasting verschuldigd is over de schenkingen direct voorafgaand aan het overlijden en over de nalatenschap van erflater.
- **Let op!** Het enkele feit dat een persoon meer dan 183 dagen per jaar in het buitenland verblijft, is niet voldoende om zijn fiscale woonplaats te verleggen buiten Nederland. Dit wordt beoordeeld aan de hand van de feitelijke omstandigheden. Bij een emigratie dient bovendien rekening te worden gehouden met art. 3 SW. Deze 'woonplaatsfictie' kan tot tien jaar na een vertrek uit Nederland leiden tot dubbele belastingheffing, aangezien het woonland van de erflater/schenker normaal gesproken ook belasting heft.

(Schut & Bruggink Estate Planners te Haarlem)